

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ

- Статус сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року
- Взаємодія сільської, селищної, міської виборчої комісії із суб'єктами виборчого процесу
- Організація роботи сільської, селищної, міської виборчої комісії в день голосування. Встановлення результатів виборів
- Розгляд скарг

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ **СТАТУС СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ ВИБОРЧИХ КОМІСІЙ НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ 25 ЖОВТНЯ 2015**

- Система виборчих комісій на місцевих виборах **РОКУ**
- Статус сільських, селищних, міських виборчих комісій та її членів
- Форми роботи виборчої комісії
- Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Система виборчих комісії на місцевих виборах

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Повноваження виборчих комісій щодо підготовки та проведення місцевих виборів поширюються:

- ^x **Центральної виборчої комісії** - на всю територію України;
- **Територіальної виборчої комісії** - на територію відповідного виборчого округу або виборчого територіального округу в межах адміністративно-територіальної одиниці стосовно відповідних місцевих виборів;
- **Дільничної виборчої комісії** - на територію відповідної виборчої дільниці стосовно кожних місцевих виборів, які проводяться на її території.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Статус сільських, селищних, міських виборчих комісій та її членів

- Виборчі комісії з місцевих виборів є спеціальними колегіальними органами;
- Повноваження територіальної виборчої комісії у новоформованому складі починаються з моменту складення присяги більшістю від складу територіальної виборчої комісії;
- Територіальна виборча комісія є юридичною особою.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

1) забезпечує підготовку та проведення відповідних місцевих виборів;

Повноваження сільської, селищної ТВК:

2) утворює одномандатні виборчі округи по виборах депутатів сільської, селищної ради,

3) реєструє кандидатів у депутати відповідно сільської, селищної ради у відповідних одномандатних виборчих округах, їх довірених осіб та видає їм посвідчення;

4) реєструє кандидатів на посаду відповідно сільського, селищного голови, старости, їх довірених осіб та видає їм відповідні посвідчення;

5) повідомляє населення про зареєстрованих цією комісією кандидатів;

6) затверджує текст виборчих бюлетенів по виборах депутатів відповідної місцевої ради, а також сільського, селищного голови, старости, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів, передає їх дільничним виборчим комісіям;

7) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної виборчої комісії;

8) вирішує питання щодо використання коштів на проведення місцевих виборів, розподіляє кошти між дільничними виборчими комісіями, здійснює контроль за їх цільовим використанням;

9) сприяє організації зустрічей кандидатів у депутати з виборцями;

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Повноваження сільської, селищної ТВК:

- 11) здійснює контроль за наданням списків виборців дільничними виборчими комісіями для загального ознайомлення та уточнення;
- 12) реєструє офіційних спостерігачів від кандидатів у депутати відповідної сільської, селищної ради та кандидатів на посади сільських, селищних голів, старост, від громадських організацій;
- 13) здійснює контроль за використанням кандидатами власних виборчих фондів згідно із Законом;
- 14) встановлює підсумки голосування та результати виборів депутатів відповідної сільської, селищної ради та відповідного сільського, селищного голови, старости;
- 15) реєструє обраних депутатів сільської, селищної ради;
- 16) реєструє обраного сільського, селищного голову, старосту;
- 17) організовує проведення повторного голосування і повторних виборів у випадках, передбачених Законом;
- 18) встановлює підсумки голосування з виборів депутатів районної ради в територіальних виборчих округах, утворених у межах відповідного села, селища, передає ці підсумки до районної виборчої комісії;
- 19) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами України

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

2) утворює ТВК відповідно до Закону, встановлює їх межі та єдину нумерацію;

4) реєструє кандидатів у депутати місцевих виборчих округів, включає їх до виборчих списків кандидатів у депутати місцевих організацій політичних партій, представників, уповноважених осіб місцевих організацій партій - суб'єктів відповідного виборчого процесу, видає їм посвідчення;

5) розглядає питання щодо скасування рішення про реєстрацію кандидатів у випадках, передбачених Законом;

7) затверджує текст виборчих бюлетенів по виборах депутатів відповідної місцевої ради, забезпечує виготовлення виборчих бюлетенів, передає їх відповідним ТВК, ДВК;

17) встановлює підсумки голосування за кандидатів у депутати відповідних рад, результати виборів депутатів міської ради, здійснює офіційне опублікування результатів таких виборів;

18) реєструє обраних депутатів міської ради, повідомляє населення про зареєстрованих депутатів відповідної місцевої ради та основні відомості про них;

23) забезпечує підготовку та проведення виборів міського голови;

24) реєструє кандидатів на посаду міського голови, їх довірених осіб та видає їм посвідчення;

31) встановлює підсумки голосування результати виборів міського голови та визнає

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Статус членів сільських, селищних, міських виборчих комісій

Член ТВК має право:	Член ТВК Зобов'язаний
<ul style="list-style-type: none">•брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд виборчої комісії•на увільнення від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи	додержуватися Конституції України, Закону та інших законів України та актів законодавства з питань підготовки і проведення виборів
<ul style="list-style-type: none">•виступати на засіданнях виборчої комісії, ставити запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції	брати участь у засіданнях виборчої комісії
<ul style="list-style-type: none">•за дорученням відповідної виборчої комісії перевіряти діяльність дільничних виборчих комісій на відповідній території	виконувати рішення виборчої комісії та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії.
<ul style="list-style-type: none">•безперешкодно знайомитися з документами виборчої комісії, членом якої він є, та дільничних виборчих комісій на відповідній території	виконувати рішення виборчої комісії вищого рівня.
<ul style="list-style-type: none">•на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена виборчої комісії•представляти територіальну виборчу комісію за її рішенням в органах державної влади, та органах місцевого самоврядування;	

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Статус членів сільських, селищних, міських виборчих комісій

Члену виборчої комісії протягом часу своїх повноважень забороняється

агітувати за чи проти партій, кандидатів у депутати та публічно оцінювати діяльність партій - суб'єктів виборчого процесу та кандидатів у депутати П.5Ч.1Ст.60 Закону про місцеві вибори

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Документування роботи виборчої комісії

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Засідання як основна форма роботи виборчої комісії

Виборча комісія – це колегіальний орган, тому усі рішення приймаються виключно на засіданні шляхом голосування

Засідання комісії скликається:

- головою комісії;
- заступником голови комісії – у разі відсутності голови комісії
- секретарем комісії – у разі відсутності голови та заступника голови комісії

Голова або заступник голови комісії зобов'язаний скликати засідання на письмову вимогу третини складу комісії не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Право присутності на засіданні виборчої комісії

Хто має право бути присутнім без дозволу чи запрошеггя?	Обмеження по кількості
члени ЦВК	без обмежень
працівники Секретаріату ЦВК	без обмежень
працівники Служби розпорядника Державного реєстру виборців	без обмежень
члени ТВК вищого рівня з відповідних місцевих виборів	без обмежень
кандидати в депутати, їх довірені особи, офіційні спостерігачі від кандидатів у депутати в одномандатному виборчому окрузі	не більше 2 від 1 кандидата
представники, уповноважені особи місцевих організацій партій, офіційні спостерігачі від місцевих організацій партій, які висунули кандидатів у депутати у багатомандатному виборчому окрузі,	не більше 2 від 1 місцевої організації партії
офіційні спостерігачі від громадських організацій	не більше 2 від 1 організації
офіційні спостерігачі від іноземних держав	без обмежень
офіційні спостерігачі від міжнародних організацій	не більше 2 від 1 організації
представники засобів масової інформації	не більше 2 від 1 ЗМІ

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Протокол засідання

Протокол засідання має містити такі реквізити (п. 12.2 Порядку № 228)

- ✓ назву документа (протокол);
- ✓ назву виду діяльності виборчої комісії (засідання);
- ✓ назву виборчої комісії;
- ✓ час, дату і місце проведення засідання;
- ✓ загальну кількість членів виборчої комісії;
- ✓ кількість присутніх на засіданні членів виборчої комісії;
- ✓ кількість осіб, які беруть участь у засіданні на запрошення виборчої комісії та без дозволу або запрошення (у разі потреби до протоколу додається реєстраційний листок);
- ✓ порядок денний з формулюванням питань у називному відмінку.

Текст протоколу засідання виборчої комісії з розгляду кожного питання складається з трьох частин, що починаються словами: "Слухали", "Виступили", "Вирішили" ("Постановили").

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Постанова ТВК

Постанова ТВК має містити

- ✓ найменування комісії :
- ✓ найменування постанови
- ✓ час, дату та місце прийняття і порядковий номер постанови
- ✓ мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії, посиланнями на відповідні положення нормативно-правових актів або постанову виборчої комісії вищого рівня чи рішення суду, якими керувалася комісія при прийнятті постанови
- ✓ резолютивну частину

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Протокольне рішення ТВК

ТВК може ухвалювати протокольні рішення з питань поточної внутрішньої діяльності, наприклад:

- ✓ Розподіл обов'язків між членами ТВК;
- ✓ Про затвердження порядку денного засідання ТВК;
- ✓ Уповноваження членів ТВК на перевірку діяльності ДВК;
- ✓ Доручення члену ТВК ведення протоколу засідання у разі відсутності секретаря ТВК

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ **Окрема думка члена ТВК**

- Окрему думку має право висловити член ТВК, який бере участь у її засіданні і не згоден з рішенням, прийнятим комісією
- Окрема думка висловлюється виключно у письмовій формі
- Окрема думка може бути подана протягом двох днів після засідання
- Окрема думка складається у довільній формі
- Окрема думка обов'язково додається до протоколу відповідного засідання ТВК і є його невід'ємною частиною

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- ❑ **Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів**
 - **Утворення, формування складу комісій та припинення їх повноважень**
 - **Отримання виборчих бюлетенів від ТВК та передача їх ДВК**
 - **Отримання протоколів від ДВК, встановлення підсумків голосування та їх передача до комісії вищого рівня**
 - **Інше**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- ❑ Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів

Сільські, селищні, міські (міст районного значення) ТВК утворюються районними ТВК у кількості не менше 9 і не більше 18 осіб.		
Суб'єкт подання кандидатур до складу ТВК	Кількість кандидатур	Порядок включення до складу ТВК
місцева організація політичної партії, про утворення депутатської фракції якої оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради України поточного скликання	2	автоматично
зареєстрована в установленому законом порядку у відповідній адміністративно-територіальній одиниці місцева організація політичної партії	1	жеребкування

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів

- Повноваження усього складу ТВК, ДВК можуть бути достроково припинені в установленому законом порядку виборчою комісією, яка сформувала (утворила) відповідну ТВК, ДВК, рішенням виборчої комісії вищого рівня з відповідних місцевих виборів або рішенням суду в разі одноразового грубого порушення чи систематичного порушення комісією [Конституції України](#), Закону про місцеві вибори та інших законів України.
- Сільська, селищна, міська ТВК підпорядковується відповідній міській (міста з районним поділом або міста, до складу якого входять село, селище та/або інше місто), районній, обласній територіальній виборчій комісії, яка встановлює результати місцевих виборів відповідно міської, районної, обласної ради, або міського голови стосовно відповідних місцевих виборів. (ч.4 ст.20)

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- ❑ **Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- ❑ **Взаємодія сільських, селищних, міських виборчих комісій з іншими виборчими комісіями з місцевих виборів**
- **Сільська, селищна, міська ТВК** села, селища, міста, розташованого у межах району (у складі міста відповідно до існуючого адміністративно-територіального устрою), також **встановлює підсумки голосування з виборів депутатів відповідної районної, міської ради у ТВО**, утворених на території села, селища, міста, або кандидатів на посаду міського голови у відповідному виборчому територіальному окрузі та передає ці підсумки відповідно до районної, міської територіальної виборчої комісії. (Ч.10 Ст.25)
- Сільська, селищна ТВК встановлює підсумки голосування з виборів депутатів районної ради в ТВО, утворених у межах відповідного села, селища, передає ці підсумки до районної виборчої комісії; (П.18. Ч.4Ст25)

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- **ВЗАЄМОДІЯ СІЛЬСЬКОЇ, СЕЛИЩНОЇ, МІСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ ІЗ СУБ'ЄКТАМИ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ**
 - Реєстрація кандидатів у депутати
 - Взаємодія сільської, селищної, міської виборчої комісії із кандидатами у депутати
 - Реєстрація офіційних спостерігачів

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ ПРАВО ВИСУВАННЯ КАНДИДАТІВ

- **у депутати міської ради** реалізується виборцями в багатомандатному виборому окрузі **через місцеві організації партій**
- **у депутати сільських, селищних рад** реалізується виборцями в одномандатних виборчих округах **через місцеві організації партій або шляхом самовисування**
- **на посаду сільського, селищного, міського голови**, реалізується виборцями у відповідних єдиних одномандатних виборчих округах **через місцеві організації партій або шляхом самовисування**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Реєстрація кандидатів у депутати

Міська ТВК реєструє (Ст.41):

- Кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі (висунутих місцевою організацією політичної партії)
- Кандидатів на посаду міського голови (висунутих місцевою організацією політичної партії або шляхом самовисування)

Сільська, селищна ТВК реєструє :

- Кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах; (висунутих місцевою організацією політичної партії або шляхом самовисування)
- Кандидатів на посаду сільського, селищного голови, старости (висунутих місцевою організацією політичної партії або шляхом самовисування)

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

РАЙОННА ОРГАНІЗАЦІЯ ПАРТІЇ МОЖЕ ВИСУНУТИ:

- виборчий список кандидатів у депутати відповідної районної ради, із закріпленням не більше ніж по 1 кандидату у депутати у ТВО по виборах депутатів цієї районної ради;**
- виборчий список кандидатів міської ради міста районного значення, що входить до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм, із закріпленням не більше ніж по 1 кандидату в депутати у ТВО по виборах депутатів цієї міської ради.**
- по одному кандидату в депутати у кожному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів відповідних сільських, селищних рад;**
- по одному кандидату на посаду відповідних сільських, селищних, міських голів міст районного значення, що входять до складу цього району згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм (крім сіл, селищ, що входять до складу міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм).**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Територіальна виборча комісія може вчинити наступні дії по відношенню до кандидатів:

- **Відмовити в реєстрації** кандидата в депутати, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости
- **Скасувати рішення про реєстрацію** кандидата у депутати в одномандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости
- **Скасувати рішення в частині реєстрації** в багатомандатному виборчому окрузі окремого кандидата в депутати, включеного до виборчого списку від місцевої організації партії, з виключенням його з виборчого списку;
- **Скасувати рішення про реєстрацію всіх кандидатів**, висунутих місцевою організацією партії,
- **Оголосити відповідній місцевій організації партії** - суб'єкту виборчого процесу або кандидату в депутати, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, старости **попередження** у разі порушення місцевою організацією партії - суб'єктом виборчого процесу, кандидатом вимог цього Закону.
- **Прийняти рішення про вибуття кандидата** з балотування, про виключення його з виборчого списку місцевої організації партії (у разі смерті кандидата).

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Представник, уповноважена та довірена особа

Місцева організація партії, кандидати в депутати від яких зареєстровані в багатомандатному виборчому окрузі, має право:

- делегувати одного представника до територіальної виборчої комісії
- мати не більше трьох уповноважених осіб у багатомандатному виборчому окрузі та не більше двох уповноважених осіб у кожному територіальному виборчому окрузі

Кандидат на посаду сільського, селищного, міського голови, старости може мати:

- (для міст, кількість виборців у яких є меншою ніж 90 тисяч) - не більше трьох довірених осіб
- (міст, кількість виборців у яких дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) - не більше п'яти довірених осіб

Кандидат у депутати в одномандатному виборчому окрузі може мати:

- не більше двох довірених осіб.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Реєстрація офіційних спостерігачів

У виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі:

Реєструє ТВК офіційних спостерігачів:

- 1) від місцевих організацій партій, кандидати в депутати від яких зареєстровані в багатомандатних виборчих округах,
- 2) кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах,
- 3) кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости,
- 4) від громадських організацій.

Реєструє ЦВК офіційних спостерігачів

- 5) від іноземних держав і міжнародних організацій;

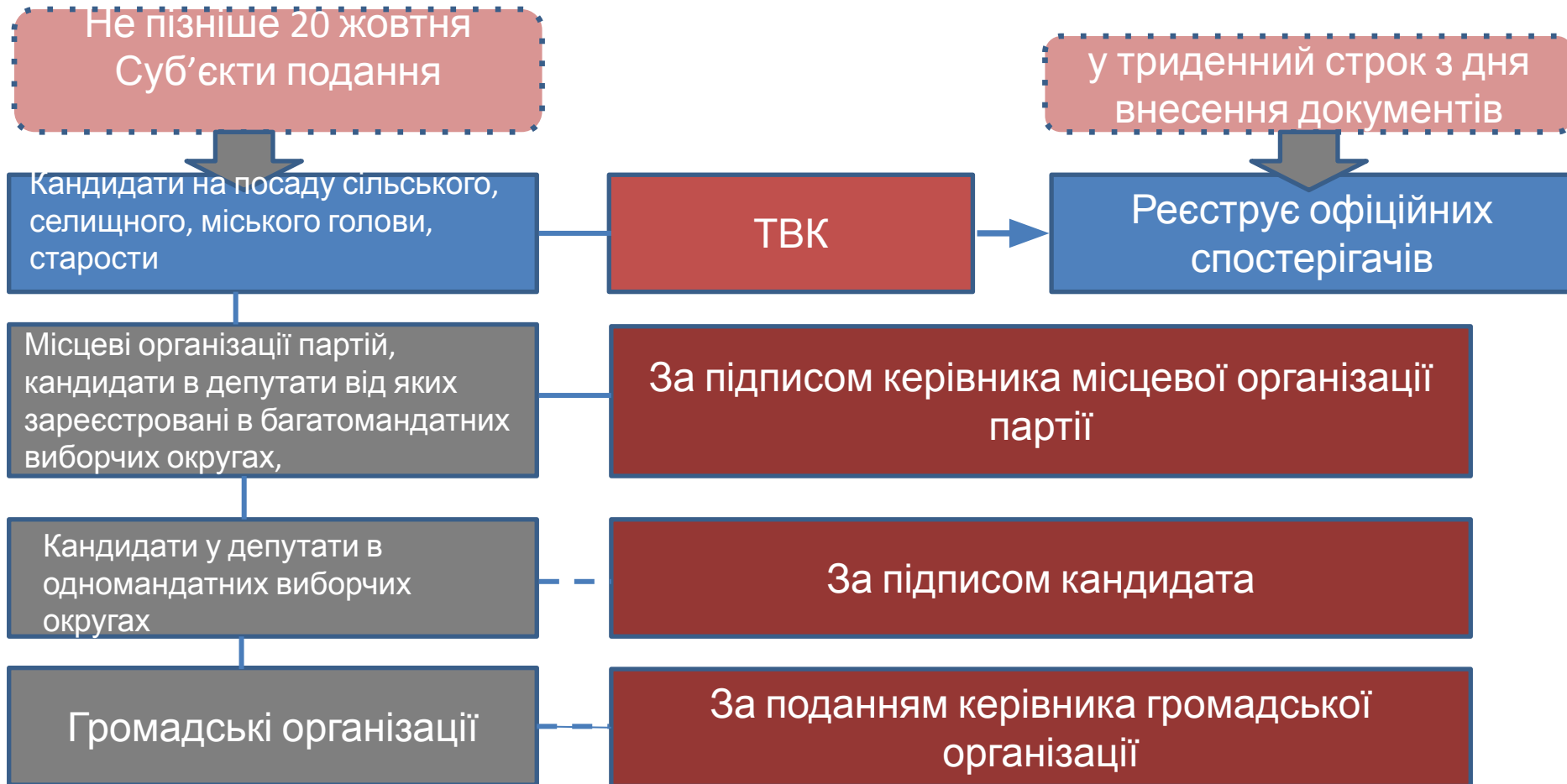
Подання про реєстрацію офіційного спостерігача від місцевої організації партії, кандидата та громадської організації, вноситься до відповідної територіальної виборчої комісії не пізніше як за п'ять днів до дня голосування (дня повторного голосування).

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Реєстрація офіційних спостерігачів

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

- **ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СІЛЬСЬКОЇ,
СЕЛИЩНОЇ, МІСЬКОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ
В ДЕНЬ ГОЛОСУВАННЯ.
ВСТАНОВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ**
 - Організація роботи виборчої комісії в день голосування
 - Порядок прийому та перевірки виборчої документації від дільничних виборчих комісій
 - Встановлення результатів виборів

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Організація роботи виборчої комісії в день

ГОЛОСУВАННЯ

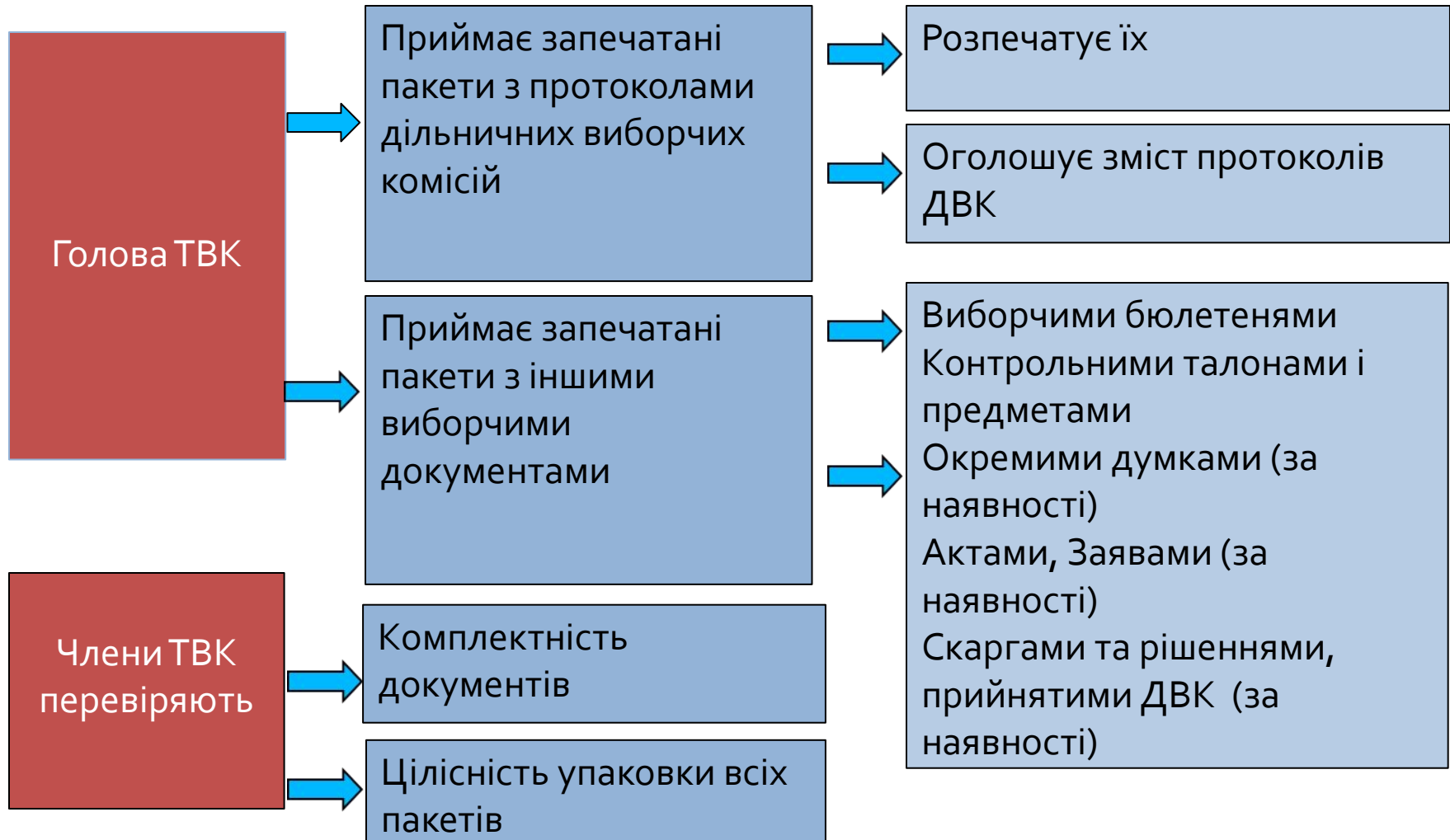
-] Організація роботи ТВК в день голосування
-] Проведення безперервного засідання ТВК
-] Прийом та перевірки виборчої документації від ДВК
-] Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці
-] Визнання голосування на виборчій дільниці недійсним
-] Встановлення підсумків голосування
-] Заповнення протоколу про встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу
-] Транспортування виборчої документації до виборчих комісій вищого рівня

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Порядок прийому та перевірки виборчої документації від дільничних виборчих комісій

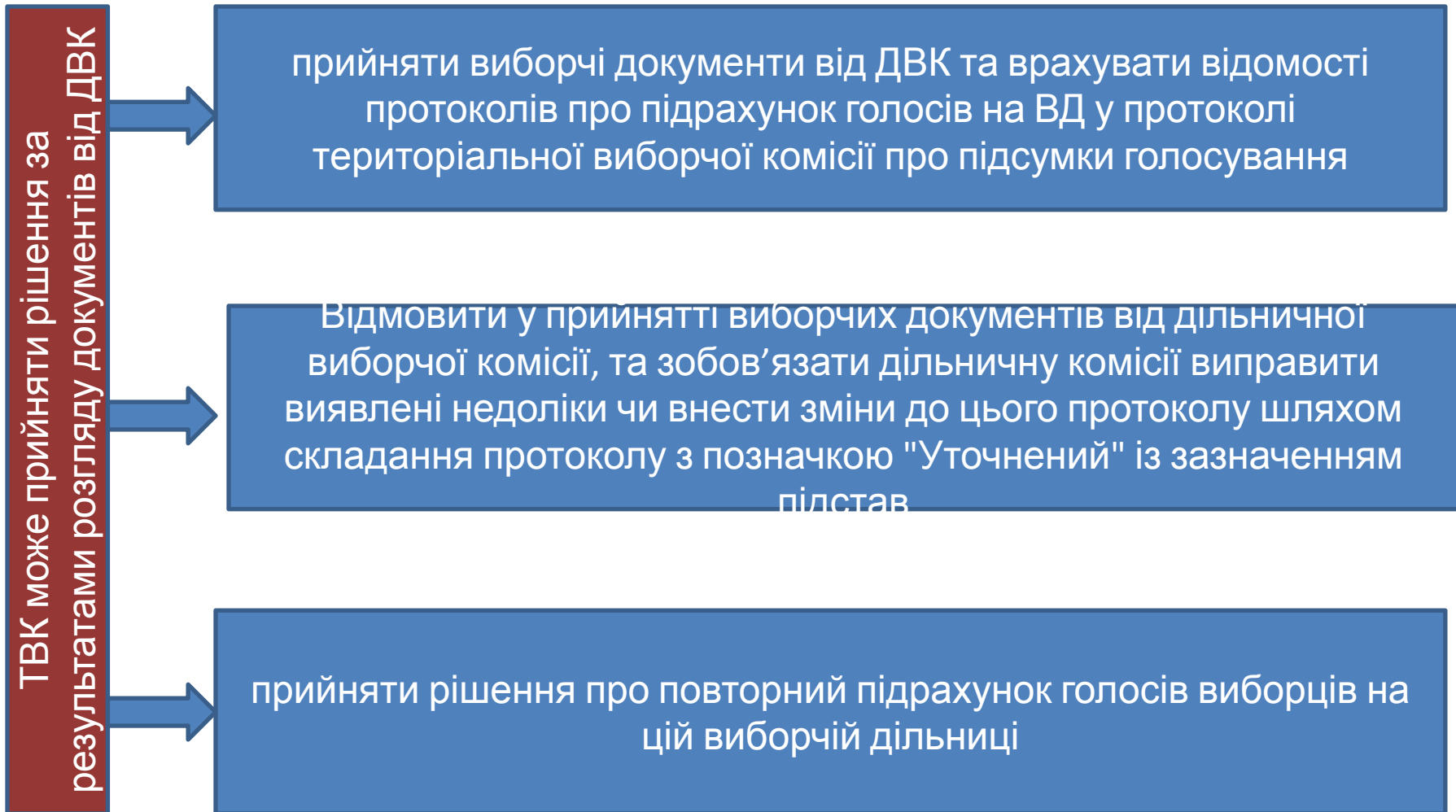

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня

2015 року

Рішення за результатами розгляду документів від ДВК

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

❑ Повторний підрахунок голосів виборців в ТВК

Підстава	Дії ТВК
<p>наявні відповідно оформлені акти, складені уповноваженими особами місцевих організацій партій, довіреними особами кандидатів та офіційними спостерігачами - суб'єктами відповідного виборчого процесу, про порушення вимог Закону під час проведення голосування та/або підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що дозволяє ТВК поставити під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій дільниці</p>	<p>Може прийняти рішення про повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці.</p>
	<p>Зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів</p>
<p>Наявні ознаки розпечатування пакетів із закованими документами</p>	
<p>У разі неможливості усунення без перерахунку виборчих бюлетенів неточностей у протоколі (протоколах)</p>	

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Визнання голосування на ВД недійсним

Підстава	Масштаби
Факти незаконного голосування (вкидання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених Законом; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування виборцем більше одного разу) у кількості, що перевищує п'ять відсотків від кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці	Перевищує 5 % кількості виборців, які, отримали виборчі бюлетені
Виявлення у виборчих скриньках більшої кількості бюлетенів.	Перевищує більше ніж на 5 % кількість виборців, отримали виборчі бюлетені на ВД
Знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможлиблює встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує	Перевищує 10% кількості виборців, отримали виборчі бюлетені на ВД

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Встановлення результатів виборів

Сільська, селищна територіальна виборча комісія на підставі протоколу **про підсумки голосування у відповідному одномандатному виборчому окрузі по виборах депутатів** (протоколів, у тому числі з позначкою "Уточнений") встановлює результати виборів у цьому окрузі, про що складає протокол.

Сільська, селищна територіальна виборча комісія на своєму засіданні на підставі складеного нею протоколу про результати виборів депутатів у єдиному одномандатному виборчому **окрузі не пізніше як на п'ятий день з дня голосування приймає одне з рішень:**

- про визнання депутата обраним у відповідному єдиному одномандатному виборчому окрузі;
- про проведення повторного голосування;
- про визнання виборів у відповідному одномандатному виборчому окрузі такими, що не відбулися.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Встановлення результатів виборів

Сільська, селищна, міська територіальна виборча комісія на підставі протоколу (протоколів, у тому числі з позначкою "Уточнений") про підсумки голосування **в одномандатному виборчому окрузі по виборах сільського, селищного, міського голови**, старости встановлює результати виборів у цьому виборчому окрузі, про що складає протокол. ТВК на своєму засіданні на підставі складеного нею протоколу про результати виборів сільського, селищного, міського голови, старости **не пізніше як на п'ятий день з дня голосування** приймає одне з рішень:

- про визнання сільського, селищного, міського голови, старости обраним;
- про проведення повторного голосування;
- про визнання виборів відповідного сільського, селищного, міського голови, старости такими, що не відбулися.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Встановлення результатів виборів

Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів в одномандатному виборчому окрузі **включено не менше двох кандидатів на посаду сільського, селищного, міського (міста, кількість виборців у якому є меншою ніж 90 тисяч) голови, старости, кандидатів у депутати, обраним вважається кандидат, за якого подано більше голосів виборців відносно інших кандидатів, які балотувалися у відповідному одномандатному виборчому окрузі.**

Якщо **найбільшу і водночас однакову кількість голосів виборців у виборчому окрузі набрали два або більше кандидатів у депутати, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости, ТВК** **призначає повторне голосування по цих кандидатурах.**

Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів в одномандатному виборчому окрузі **включено не менше двох кандидатів на посаду міського (міста, кількість виборців у якому дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) голови, обраним вважається кандидат на посаду міського голови, за якого подано більше половини голосів виборців, які**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Встановлення результатів виборів

Якщо голосування проводилося по одному кандидату в депутати, кандидату на посаду сільського, селищного, міського голови, старости згідно з [частиною першою](#) статті 48 цього Закону, кандидат вважається обраним депутатом, сільським, селищним, міським головою, старостою, якщо за нього подано більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів включено лише одного кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, старости, і за результатами голосування у день виборів він не був обраний відповідно до вимог частини восьмої цієї статті або якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів включено двох кандидатів на посаду міського (міста, кількість виборців у якому дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) голови, і жоден з них не був обраний відповідно до вимог частини сьомої цієї статті, територіальна виборча комісія приймає рішення про визнання відповідних місцевих виборів такими, що не відбулися.

Якщо до виборчого бюлетеня для голосування у день виборів включено більше двох кандидатів на посаду міського (міста, кількість виборців у якому дорівнює або є більшою ніж 90 тисяч) голови, і за результатами голосування у день виборів жоден з них не обраний відповідно до вимог частини сьомої цієї статті, територіальна виборча комісія призначає повторне голосування.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ Встановлення результатів виборів

Обласна, районна, міська, районна у місті (у містах, де утворені районні у місті ради) ТВК на своєму засіданні на підставі протоколів про підсумки голосування в територіальному виборчому окрузі з відповідних місцевих виборів (у тому числі з позначкою "Уточнений") не пізніш як на десятий день з дня голосування установлює результати виборів депутатів у багатомандатному виборчому окрузі, про що складає протокол про результати виборів.

- Право на участь у розподілі депутатських мандатів у відповідному багатомандатному виборчому окрузі набувають кандидати в депутати, включені до виборчих списків від місцевих організацій партій, що отримали 5 і більше відсотків голосів виборців, у відношенні до сумарної кількості голосів виборців, поданих за місцеві організації партій.
- Кандидати в депутати, включені до виборчого списку місцевої організації партії, за яку подали свої голоси виборці у кількості, меншій за виборчу квоту, права на участь у розподілі депутатських мандатів у відповідному багатомандатному виборчому окрузі не мають.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

□ РОЗГЛЯД СКАРГ

- Суб'єкти звернення із скаргою
- Вимоги до скарги
- Порядок розгляду скарги
- Рішення за результатом розгляду скарги

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Суб'єкти звернення із скаргою

- Кандидат у депутати...на посаду міського, сільського та селищного голови
- Довірена особа кандидата
- Уповноважена особа місцевої організації партії
- Місцева організація політичної партії, кандидати від якої зареєстровані на відповідних місцевих виборах
- Представник місцевої організації політичної партії в територіальній виборчій комісії або уповноважена особа
- офіційний спостерігач, від місцевої партії, громадської організації
- виборча комісія, утворена відповідно до цього Закону
- виборець, виборчі права або охоронювані законом інтереси якого щодо участі у виборчому процесі порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Вимоги до скарги

- **Скарга подається виключно у письмовій формі.**
- **Скарга має містити:**
 - 1) назву виборчої комісії, до якої вона подається;
 - 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта звернення зі скаргою, його місце проживання (поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;
 - 3) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта оскарження, його місце проживання (поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;
 - 4) суть порушеного питання;
 - 5) виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення обґрунтовує свої вимоги;
 - 6) чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від виборчої комісії;
 - 7) перелік документів і матеріалів, що додаються;
 - 8) зазначення заінтересованих осіб, яких суб'єкт звернення зі скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги;
 - 9) підпис суб'єкта звернення зі скаргою чи особи, яка його представляє, із зазначенням дати підписання.
- **У скарзі зазначається статус суб'єкта звернення зі скаргою у виборчому процесі** (кандидат у депутати, довірена особа кандидата у депутати, виборець тощо).
- **Якщо скарга подається виборцем, обов'язково має бути вказано у чому саме полягає порушення його виборчих прав або охоронюваних законом інтересів щодо участі у виборчому процесі рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження.**

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Строки оскарження

- Скарга до виборчої комісії може бути подана відповідним суб'єктом звернення зі скаргою у п'ятиденний строк з дня прийняття рішення, вчинення дії або допущення бездіяльності суб'єктом оскарження.
- Скарга, що стосується порушення, яке мало місце до дня голосування, може бути подана у строк, установлений частиною першою цієї статті, але не пізніше 22 години дня, що передує дню голосування.
- Скарга, що стосується порушення, яке мало місце під час голосування, може бути подана до відповідної дільничної виборчої комісії не пізніше закінчення голосування.
- Скарга на рішення, дії чи бездіяльність виборчої комісії, члена цієї комісії, що мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення підсумків голосування, може бути подана до виборчої комісії вищого рівня у дводенний строк з дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності.
- Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги відповідною виборчою комісією.

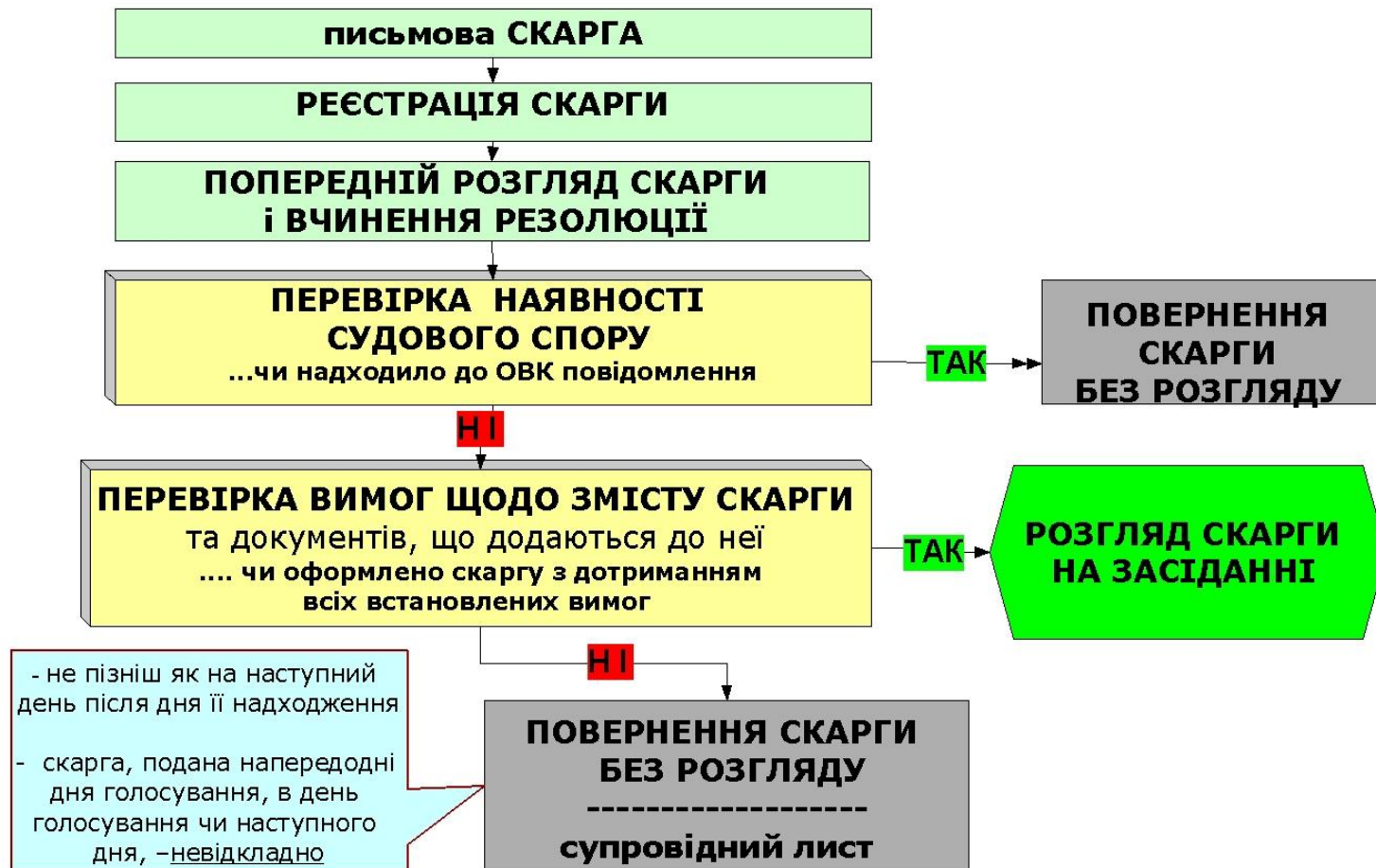

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Порядок розгляду скарг в ТВК.

Крок 1. Прийняття скарги та перевірка дотримання вимог оформлення скарги.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Порядок розгляду скарг в ТВК.

Крок 2. Вивчення скарги. Розгляд та оцінювання доказів.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

Рішення за результатом розгляду скарги

Під час розгляду скарги по суті виборча комісія може задовольнити скаргу повністю або частково чи відмовити в її задоволенні.

У разі задоволення скарги виборча комісія може прийняти рішення, яким (Ч.4 Ст.99):

- визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу;
- скасувати рішення суб'єкта оскарження;
- зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів;
- зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій;
- поновити в інший спосіб порушені права та законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргою;
- зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів, дії, які випливають із факту скасування рішення, визнання оскаржуваних дій або бездіяльності протиправними.

Навчання членів сільських, селищних, міських виборчих комісій на місцевих виборах 25 жовтня 2015 року

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!